

Милица Матијевић
Библиотека „Димитрије Туцовић”,
Лазаревац
milica.biblioteka@gmail.com

UDK 02:061.2(100)(497.11)"2019"(049.32)

МЕЂУНАРОДНА САТЕЛИТ КОНФЕРЕНЦИЈА ИФЛИНЕ СЕКЦИЈЕ ЗА РАД СА ДЕЦОМ И МЛАДИМА

Народна библиотека Србије у Београду 21. и 22. августа била је домаћин међународне Сателит конференције Ифлине Секције за рад са децом и младима. Конференција је организована у сарадњи с овом секцијом и уз помоћ и подршку колега из мреже јавних библиотека Србије. Окупила је више од 80 учесника из земље и света.

Тема ове конференције била је Нови библиотечки професионалци за децу и младе (New Library Professionals for Children and Young Adults). Конференција је покушала да да одговор на увек актуелно питање: „Шта значи бити дечји библиотекар данас?”. Циљ конференције је био размена иновативних идеја и успостављање сарадње.

Међународни и домаћи стручњаци из области рада са децом и младима током два дана конференције имали су прилике да размене искуства, знања и истраживања из области библиотекарства за децу и младе, расправљају о јачању компетенција запослених у библиотекама увођењем нових начина рада и учења, као и о утицају професије на креирање нове публике у библиотекама. Разговарало се о изазовима с којима се сусрећу млади професионалци данас. Међународна конференција као што је била ова одлична је прилика да се прикажу у пуном обиму специфичности локалних библиотека, али и да се освоје нови простори за промоцију и размену идеја, знања и подршке.

Првог дана конференције, 21. августа, у Дечјем одељењу Библиотеке града Београда „Чика Јова Змај” одржана је радионица Playful Learning in the Children's Library. На радионици су представљене активности дечјих одељења Библиотеке града Београда и приказани примери добре праксе. Учесници, библиотекари из више европских земаља, региона и Србије

имали су прилику да на интерактиван начин упознају моделе рада са децом и младима. Радионица је имала за резултат јасније сагледавање библиотечких услуга потребних најмлађој и најзахтевнијој корисничкој групи.

Другог дана конференције у Народној библиотеци Србије петнаест признатих стручњака из Русије, Финске, Турске, Републике Српске, Хрватске, Црне Горе и Србије представили су своје виђење положаја и улоге библиотекара за децу данас.

Присутне учеснике поздравили су Драгана Милуновић, заменица директора НБС и Јорун Систад, председница Ифлине Секције за рад са децом и младима. У свом обраћању Јорун Систад је укратко представила ову секцију, њену организациону структуру, циљеве деловања, партнерске организације и програме. Говорила је и о три најзначајнија пројекта ове секције: Свет кроз сликовнице, Сестринске библиотеке, и посебно о најновијем, Најбоље праксе. Неопходно је да библиотекари и други људи који раде с децом и младима широм света деле своје знање и користе искуства других. На ЈуТјуб каналу Секције прикупљају се и приказују најбољи примери из праксе библиотечких услуга за децу и младе.

Велики део свог излагања посветила је Ифлиним смерницама за библиотечке услуге за децу од нула до осамнаест година. Чланови секције започели су пројекат ревизије смерница који траје већ три године. Одбор се сложио да ће старосна група обухваћена ревизијом бити од 0 до 18 година. То значи да ревизија смерница није заменила само смернице за библиотечке услуге за децу (2003), већ и за бебе (2007) и младе (2009). У Куала Лумпуру 2018. представљена је коначна верзија смерница коју је одобрио Стручни комитет Ифле. Осим кратког погледа на садржај и могућности које доноси у унапређењу библиотечких услуга за децу у јавним библиотекама, Јорун Систад је кроз низ примера показала како она види могућност примене тих смерница у раду библиотека у руралним подручјима у Норвешкој. Представљајући библиотеку у којој ради, говорила је и о процесу реструктурирања општина и региона у Норвешкој и на који начин се то рефлектује на рад библиотека и библиотекара. За сам крај предложила је „известан поглед препун оптимизма” којим се из постојећих ресурса остварује максимална добит захваљујући „магији библиотека”. Инспиративан говор завршила је позивањем да се осврнемо око себе и ослонимо на своје колеге.

Сателит конференција Ифлине Секције за рад са децом и младима била је изванредна прилика да српске библиотеке представе програме и пројекте посвећене раду са децом и младима. На позив који је организатор упутио свим матичним библиотекама у Србији одазвало се тринаест библиотека које су у оквиру изложбе “Library, Space of Childhood Joy” пред-

ставиле најбоље примере из рада са децом и младима. Покушавајући да образложе зашто библиотеке сматрамо местом дечје радости, Ана Милутиновић и Јасна Бркић су направиле својеврсну панораму библиотечких услуга за децу и младе у библиотекама у Србији. После њиховог уводног излагања у холу испред Централне читаонице Народне библиотеке Србије свечано је отворена ова изложба.

На изложбеним паноима су представљени програми за децу и младе који се одвијају на дечјим одељењима широм Србије – у Београду, Новом Саду, Бору, Димитровграду, Зрењанину, Кикинди, Књажевцу, Лазаревцу, Пожаревцу, Сомбору, Суботици, Ужицу и Чачку.

Рад Руске државне библиотеке за младе представила је Марина Закхаренко, заменик директора. Треба рећи да је руска делегација на овој конференцији била веома бројна и да је изазвала велику пажњу свих домаћих учесника. Излагање Марине Закхаренко о библиотекама за младе и младим библиотечким професионалцима драгоцено је на много начина. Оно нам даје увид у један организован систем подршке активностима младих библиотекара, упућује нас на формалне, али и суштинске механизме којима се унапређује професионални развој и креативност, помаже у прилагођавању, креира интеракција и размењује пракса. Захваљујући томе активност младих библиотекара постаје све запаженија последњих година, одржавају се регионални и међурегионални форуми, конференције, лабораторије и други догађаји, укључујући и виртуелне. Нови професионалци учествују у великим националним форумима за младе.

Марина Закхаренко је и председавајућа Секције за библиотечке услуге за младе Руске библиотечке асоцијације којој је седиште у Руској државној библиотеци за младе. Секција за младе подржава догађаје у руским регионима које су покренули млади библиотекари. Многи догађаји су осмишљени као едукативни, како би помогли учесницима да уче једни од других. Секција је саставила Регистар омладинских библиотечких организација и ради на приручницима за стручна удружења младих библиотекара. Сваке године, у оквиру Конгреса Руске библиотечке асоцијације, Одсек за младе одржава свечану церемонију под називом Постани професионалац.

Учешће наших колегиница из Библиотеке града Београда на Првом међународном симпозијуму дечјих библиотека одржаном у новембру прошле године у Невшехиру у Турској било је добар импулс да ове године на Сателит конференцији једна од учесница буде и Асуман Несибе Гок, наша колегиница из Измира. У свом раду она је представила услуге на примеру пет јавних библиотека и библиотека за децу изабраних од 37 јавних библиотека у Измиру. Говорећи о раду ових библиотека и широком

спектру услуга које пружају деци, изнела је велики број информација о просторним условима, запосленима и буџету ових пет библиотека. Занимљив је био приступ теми и инсистирање на чињеници да су деца богатство једног друштва, највредније особе за своју породицу и жива заоставштина за будућност. У потрази за ресурсима који би били најкориснији за њихову децу родитељи виде библиотеке као најприкладнија места. Асуман Несибе Гок наглашава да доживотно учење, развијање читалачких компетенција, социјална инклузија у библиотеци нису само празне речи, већ су библиотеке прави партнери деце и родитеља.

Први блок излагања завршила је Драгана Божић из Дечјег одељења Градске библиотеке у Новом Саду, представила је програм Заједно у библиотеци који окупља девојчице од 11 до 14 година. Општи циљ програма је стварање генерације интелектуално радозналих и емпатичних жена. Програм се састоји из низа различитих радионица, разговора, дебатних клубова који су фокусирани на теме из свакодневног живота које такође можемо пронаћи у литератури за децу и младе. Овај несвакидашњи програм био је нека врста увода у серију излагања домаћих стручњака из области рада са децом и младима.

Владимир Арсенић и Маја Качарић из Градске народне библиотеке „Жарко Зрењанин” у Зрењанину говорили су о четири врсте активности у библиотеци: традиционалним, радионичарским, новим и експерименталним програмима. Било је занимљиво чути о развојном путу библиотеке од Песничке штафете до Живе библиотеке. Оно што није било изричито речено, али је провејавало кроз цело излагање, јесте да зрењанинска библиотека има велики број креативних стручњака који деци и младима нуде најразличитије програме.

О потенцијалима дечјих библиотека у малим срединама, библиотекама са скромном опремом, али великом жељом да привуку што више деце и тинејџера говорила је Јелка Панић, директор библиотеке „Божидар Кнежевић” из Уба. Ослањање на људе као главни ресурс, али и на добру припрему, прецизно планирање, подстицање мотивације код корисника и запослених, по речима Јелке Панић, кључ је за одрживост наше делатности данас.

Из школске библиотеке ОШ „Душан Јерковић” из Ужица на Сателит конференцији учествовале су Мирјана Радовановић Пејовић, Ана Дуковић и Марина Јевтић. У свом раду представиле су неколико школских пројеката библиотекара и група наставника који се реализују захваљујући преданом раду и идејама школских библиотекара. Ова врста активности омогућава ученицима савремен, активан и креативан рад. Увођењем таквог модела

ваннаставних активности ученици препознају школску библиотеку као место квалитетног провођења слободног времена.

О Папир позоришту, које може бити одлично помагало за задржавање концентрације деце, говорила је Рита Флеис из Градске библиотеке у Суботици. Шта све могу папирни пејзажи и како они помажу да се научи историја и култура друге земље и народа на матерњем језику тих земаља била је централна тема једног од најатрактивнијих излагања Сателит конференције.

Дуња Бркин Трифуновић из Народне библиотеке „Јован Поповић” из Кикинде представила је трејлере као иновативан програм подстицања младих корисника да користе библиотечку грађу. Посебан осврт у раду чине препоруке колегама који раде с овом захтевном групом корисника у којима се она залаже за проактиван приступ и унапређење информатичких вештина.

Сасвим другачију енергију у конференцију унело је излагање колегиница Јелене Калајџије и Снежане Стевић из Народне библиотеке „Филип Вишњић” из Бијељине. Оне су представиле Лутвид фест и причу која иде уз ту манифестацију. Циљ је окупљање деце из различитих градова и земаља у размени искустава из читања, као и прикупљање посебних фондова некњижног материјала: луткарства и трејлера о књигама. Новина у презентацији је то што је била подржана луткама и децом.

У поподневним сатима конференција је настављена излагањем гошће из Градске библиотеке из Тампере у Норвешкој. Мерви Хајтенин нам је представила три најновије услуге које ова библиотека пружа својим младим корисницима. Из изнетих примера види се како су библиотекари традиционалне услуге прилагодили савременом добу и новом профилу корисника. Услуге су све више виртуелне и онлајн, а за креирање тих услуга користе се или бесплатне платформе или све библиотеке у Финској купују исту лиценцу. Иначе, библиотека у Тампери је једна изузетно занимљива грађевина у облику пужа и недостајало ми је у излагању више слика из саме библиотеке.

У име колега из Хрватске о дигиталном приповедању говорио је Бојан Лазић. Овај занимљиви рад говори о новим приступима причању прича које је донела дигитална еволуција. Дигитално приповедање подразумева другачију наставу: ученик је у центру, наставник постаје ментор, а теме којима се бави повезане су са стварним светом. Приче су стварне и засноване на размишљању о животним искуствима. Библиотекари који раде са ученицима требало би да се „одвоје” од фокусирања на „ученике” и уместо тога треба да размотре искуства и тежње тих људи у целисти.

Поподневни блок излагања затворила је Јелена Калајџија која је имала излагање и на тему креативне потрошње културе.

На самом крају приказана су два филма о раду две изузетне библиотеке. Прво је свој филм „Радионица осмеха” о раду са децом у мултикултуралној средини представила Елизабета Георгиев из Народне библиотеке „Детко Петров” из Димитровграда а потом су Јелена Дуковић, Маријана Лазић и Ана Станојевић из Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис” из Чачка представиле филм „Читајмо наглас деци у библиотеци”.

Уз изузетно богат стручни део програма, учесници конференције обишли су зграду и упознали услуге и фондове Народне библиотеке Србије. Конференција је завршена успешном дискусијом, након које је уследила међународна размена публикација између Руске државне библиотеке за младе из Москве и Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис” из Чачка.

Конференцији је присуствовала веома бројна делегација Ифлине Секције за рад са децом и младима. Према њиховим речима, овај стручни скуп показао је висок ниво професионалности у раду библиотекара у Србији, и задао високе критеријуме у организацији и реализацији сличних међународних догађаја.

На маргинама скупа, као пратећи програм, организована је шетња Трагом Народне библиотеке Србије, уз стручно вођење, као заједнички програм за учеснике обе сателитске Ифлине конференције које су ове године одржане у Београду.